

Riksdagens protokoll

2009/10:93

Tisdagen den 23 mars

Kl. 13.00 – 14.49
18.00 – 18.01

Protokoll
2009/10:93

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 17 mars.

2 § Svar på interpellation 2009/10:220 om korrekta uppgifter om arbetslösheten

*Svar på
interpellationer*

Anf. 1 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Monica Green har frågat statsministern hur statsministern ska säkra och kontrollera att regeringens uppgifter om arbetslösheten är korrekta.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Målet med regeringens sysselsättningspolitik är att varaktigt få fler i arbete främst genom ett minskat utanförskap. Därför har politiken framför allt inriktats mot att minska såväl sjukfrånvaron som arbetslösheten samt att öka arbetskraftsdeltagandet.

En olycklig jämförelse mellan två sysselsättningsserier – där den ena mätte sysselsättningen i åldersgruppen 16–64 år och den andra i åldersgruppen 15–74 år – gjorde att Fredrik Reinfeldt gav felaktiga uppgifter om sysselsättningen. Vi kommer naturligtvis att skärpa kvalitetssäkring- en så att sådana misstag inte upprepas i framtiden.

Sedan dess har Statistiska centralbyrån publicerat sysselsättningssta- tistik för hela året 2009. Helårssiffrorna visar att trots den allvarliga kri- sen har sysselsättningen ökat med ungefär 70 000 personer mellan 2006 och 2009. Antalet personer i arbete har ökat starkt och sjukskrivningar och antalet förtidspensionärer har minskat. Även om sysselsättningen enligt prognoserna minskar under det första halvåret 2010 förväntas sysselsättningen under denna allvarliga lågkonjunktur inte falla under 2006 års nivå.

Regeringens politik har bidragit till att Sverige ser ut att klara krisen bättre än väntat och bättre än många andra länder. Tack vare en ansvars- full finanspolitik under krisen där arbetslinjen hävdats har Sverige bättre offentliga finanser och minst lika bra sysselsättningsutveckling som de flesta andra länder.

Anf. 2 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Tänk så fel det kunde bli! Statsministern satt i tv och sade att 100 000 fler har fått arbete och att det gått bra under mandatperioden, trots att det blivit precis tvärtom. Tänk att man kan vara så förblindad av sin så kallade jobbpolitik att man tror på felaktiga siffror från Finansdepartementet. Att det kan bli så galet! Det måste antingen vara en medveten strategi att man ska fixa och tricksa med siffrorna så att folk inte riktigt vet hur läget är, att folk inte vet hur hög arbetslösheten är, eller också är det en omedveten felsägning eller handling, att man alltså är så förblindad av att politiken har fungerat att man inte ser det totala misstaget med de 100 000 färre arbetslösa.

Det har faktiskt blivit fler arbetslösa, och fler är i utanförskap. Det är 70 000 fler i utanförskap i dag än 2006 när den borgerliga regeringen tog över – 70 000 fler om man räknar på Moderaternas sätt, såsom man gjorde i valrörelsen. Nu vet jag att Moderaterna vill tricksa även med dessa siffror och försöka komma undan med att det nog inte är riktigt så många och att man nu har andra siffror. Nu vill man räkna på ett annat sätt.

Det är tragiskt att det blir fel. Det var positivt och bra att Anders Borg omedelbart gick ut och talade om att det var fel, att han tog på sig misstaget. Det är dock tragiskt att Anders Borg lämnat felaktiga uppgifter och att Fredrik Reinfeldt så blint trodde på siffrorna. Dessutom hakade Göran Hägglund i debatten på när det gällde den felaktiga siffran 100 000.

Nu säger Anders Borg att det var en olycklig jämförelse och att man ska skärpa sig i framtiden. Det är bra, men det hjälper inte människorna av kött och blod, människorna där ute i verkligheten, de som nu lider svårt av den borgerliga politiken, den som ni, Anders Borg, kallar för jobbpolitik men som går ut på att de som är arbetslösa ska bli fattiga, för om de blir fattiga hittar de sig ett jobb. Det kallas för incitament. Precis samma princip har ni när det gäller de sjuka. Om människor bara blir tillräckligt fattiga blir de friska. Även det kallar ni för incitament. Den politiken har lett till att de arbetslösa straffas. Ni bekämpar inte arbetslösheten. Ni bekämpar de arbetslösa och straffar dem. Så kan man inte ha det i en bra stat.

Vi ska försöka se till att alla kommer med i framtiden. Därför behövs det investeringar för jobb, även gröna jobb, och utbildning, investeringar i flerfamiljshus och i infrastruktur och en bred satsning på både arbetsmarknadsutbildningar och andra typer av utbildningar. Det står vi socialdemokrater för. Det var vi socialdemokrater som såg till att vi hade ordning och reda i ekonomin och ett överskott i budgeten när Anders Borg fick ta över. Det är det som har gjort att Sverige hittills klarat sig relativt bra i denna kris.

Nu måste vi se framåt. Man måste lära sig av sina misstag. Människor har lidit svårt av den borgerliga klasspolitiken, och skillnaderna ökar dag för dag på grund av den politik som den borgerliga regeringen bedriver. Det är inte bra.

Anf. 3 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Jag tänkte ställa några frågor till finansministern, som hävdar att Sverige klarat krisen bättre än andra länder där arbetslinjen har

hävdats. Därför måste vi reda ut vad Anders Borg egentligen menar med arbetslinjen.

Låt mig försöka exemplifiera med en kvinna i Hofors. Hon heter Monika och håller på att bli blind. Nu tvingas hon ut av Arbetsförmedlingen för att söka jobb. Är det Anders Borks arbetslinje? Eller handlar det enligt Anders Borg om skatteskillnaden, att om man jobbar betalar man proportionellt mindre i skatt än om man inte jobbar? Om man tar ut föräldraledighet ska man ha en annan skattesats, är det arbetslinjen? Eller menar Anders Borg pensionärerna, att många av dem egentligen ska ut och jobba och att vi därför har den skatteskillnaden? Är det detta som ingår i Anders Borks och regeringens arbetslinje? Jag får inte riktigt grepp om det hela.

Anders Borg talar vitt och brett om arbete och bidrag och har på så vis lagt sig under täcket och sagt att det är regeringens arbetslinje. Arbete går före bidrag, ja, så är det, men när man hamnar i en sådan situation som Monika i Hofors, som håller på att förlora synen helt och ändå är anvisad att gå till Arbetsförmedlingen – ta bussen till Gävle och åk och jobba! – då undrar jag om det är en viktig del i regeringens arbetslinje.

Nu ser vi det motsatta hända i 90 procent av landets kommuner, nämligen att antalet människor som är tvungna att söka försörjningsstöd, socialbidrag, ökar. Det är precis motsatsen mot arbetslinjen. En bidragslinje har blivit konsekvensen av den här regeringens politik. Det vore tacknamligt om Anders Borg under debatten om Monica Greens interpellation kan tydliggöra vad som egentligen är regeringens arbetslinje.

(ANDRE VICE TALMANNEN: Jag vill påminna om att interpellationen handlar om korrekta uppgifter om arbetslösheten. Det var inte mycket om försäkringar och så vidare som ingick i den frågan.)

Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Grunden för Monica Greens fråga är vad vi har för sysselsättningsutveckling. Det här går tillbaka till att den här regeringen har en politik för full sysselsättning. Det är det som är målet för politiken, nämligen att vi ska ha ett samhälle som präglas av sammanhållning, trygghet, välfärd för alla och naturligtvis det självbestämmande och den frihet som kommer av att man kan försörja sig genom eget arbete.

Låt oss då titta på statistiken. I februari 2006 var 4 316 000 personer mellan 15 och 74 år sysselsatta. I februari 2010 var 4 451 000 personer mellan 15 och 74 år sysselsatta. Det är alltså en ökning med 134 000. När det gäller sysselsättningen för personer mellan 16 och 64 år var 4 251 000 sysselsatta i februari 2006, och nu i februari 2010 är det 4 326 000. Det är två utfallssiffror. I det fallet är det 75 000 fler. Om vi jämför gruppen 15 till 74 år, den internationellt godkända statistiken, är det en ökning på ungefär 135 000 personer i sysselsättning.

Det här är naturligtvis en intressant notering att göra, givet att vi har gått igenom den värsta krisen sedan depressionen.

Vi fick i dag ESV:s prognos. De räknar med att vi har ett överskott på nästan 2 procent av bnp under 2013 och att det sedan stiger upp till nästan 3 procent lite längre fram. De räknar utifrån en tillväxtprognos på 2 procent i år och 3 procent de kommande åren. Det är den starkaste återhämtningen, om man bortser från Polen – om jag kommer ihåg till

exempel EU-kommissionens tillväxtprognoser. Det skulle betyda att sysselsättningen 2011 till 2013 stiger med 125 000 personer enligt Ekonomistyrningsverket och att arbetslösheten minskar från 9 till 8 till 7 till 6 procent under de kommande åren. Den öppna arbetslösheten med gamla måttet går ned från 6,6 till 5,3 procent. Det här är naturligtvis en bedömning som ESV är ansvarig för och som de får stå för, men det är klart att det vore glädjande för Sverige om vi kunde se en arbetslöshet som går från 9 till 8 till 7 till 6 procent. Det skulle vara ett uttryck för att Sverige är på väg tillbaka till ungefär de arbetslöshetsnivåer vi hade före krisen. Sedan ska vi naturligtvis arbeta vidare mot full sysselsättning. Vi är ju aldrig nöjda.

Det socialdemokratiska alternativet är att höja skatten för löntagare, höja a-kassan, återställa sjukförsäkringen och dramatiskt höja beskattningen på företag genom att ta bort nedsatta ungdomsarbetsgivaravgifter och återställa förmögenhetsskatten.

Det här väcker ett par frågor. Kommer nu jobben? är den stora frågan. Har ESV rätt? Kommer jobben? Får vi 125 000 i sysselsättning de kommande åren? Det kan vi inte veta. Men vad vi kan vara helt säkra på är att det blir mycket mer osäkert om jobben kommer, om man gör det dyrare att anställa och mindre lönsamt att vara företagare och väsentligt svagare efterfrågan i ekonomin därför att vi höjer skatten för vanliga människor.

Nästa fråga är naturligtvis hur mycket arbetslösheten kan minska. Kan vi se 9, 8, 7 eller 6 som prognos de kommande åren? Arbetslösheten kan minska mycket mindre om man höjer skatten för vanliga löntagare och återställer arbetslöshetsförsäkring och de andra bidragssystemen. Då slår flaskhalsarna till i ekonomin tidigare. Vi kan vara osäkra på om prognosen är 9, 8, 7 eller 6, men vi kan vara helt säkra på att om vi lägger om kursen, drar tillbaka arbetslinjen och gör det mindre lönsamt att arbeta kommer arbetslösheten att bita sig fast på en väsentligt hög nivå.

Anf. 5 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Anders Borg återkommer till att det ska vara lönsamt att arbeta, att det ska vara incitament, att man ska vara fattig om man är arbetslös annars hittar man inget arbete. Det är en cynisk människosyn att inte lita på människor, att tro att människor fuskar bara för att man ska ha en trygghet under tiden man är arbetslös. Det är en cynisk människosyn.

Hur är det med sysselsättningsgraden, Anders Borg? Det är alltid den vi har diskuterat tidigare, men nu vill inte Anders Borg diskutera sysselsättningsgraden längre. Antalet människor som kan gå ut i arbete är fler. Det är fler arbetslösa nu. Sysselsättningsgraden har minskat från 65,9 procent till 63,8 procent. Anders Borg sade ingenting i valrörelsen om att han skulle fixa så att sysselsättningsgraden skulle minska. Jag drar mig till minnes att Anders Borg hade helt andra målsättningar när det gäller sysselsättningsgraden.

Den borgerliga regeringen – som var i opposition – påstod att de skulle fixa jobben. Man sade att man har en arbetslinje. Det har blivit precis tvärtom. Människor har blivit arbetslösa. Fler och fler skakas nu av arbetslöshetskrisen.

Jag var på Arbetsförmedlingen i Skövde i går. På ett år, från februari 2009 till nu, har långtidsarbetslösheten bland unga ökat med 400 procent. Det kallar jag inte arbetslinje, Anders Borg.

Vi ska göra det billigare att anställa de arbetslösa ungdomarna när vi får tillbaka regeringsmakten till hösten. Vi ska göra det enklare för småföretag, och vi ska se till att människor får en utbildning och en arbetsmarknadsutbildning. Vi investerar för att människor ska komma tillbaka i arbete. Vi straffar inte de arbetslösa genom att säga att bara de blir fattiga tar de sig nog ett jobb. Det måste faktiskt finnas arbete att söka, Anders Borg.

Jag kommer tillbaka till Anders Borgs tricksande igen. Anders Borg påstår att antalet i utanförskap har gått åt rätt håll. Men det har blivit 70 000 personer fler under mandatperioden. Det har riksdagens utredningstjänst räknat ut. Dessutom säger Anders Borg att jobbskatteavdraget har fungerat. Men antalet jobb blir färre, inte fler. Sysselsättningsgraden har minskat med 2 procentenheter, alltså över 100 000 personer under er mandatperiod. Anders Borg säger att Sverige har klarat sig bättre än andra länder. Men arbetslösheten i Sverige har ökat mer än Europa-genomsnittet under er mandatperiod. Det är inte trovärdigt, Anders Borg. Vi ska tillbaka till full sysselsättning.

Jag vet hur det var. Under 2006, det senaste året vi styrde, tillkom 153 000 nya jobb. Under ert första år vid regeringsmakten tillkom 80 000 nya jobb. Det är också ganska bra, men det är inte tillräckligt bra. Sedan kom tvärniten i de nya jobben. Våren 2008 tillkom endast 8 000 nya jobb, och sedan vet vi hur det gick med varselvågen.

Man ska kunna regera ett land även i dåliga tider. Man borde tala om för väljarna i en valrörelse att vallöftena gäller bara om det är vackert väder, bara om det är högkonjunktur, annars kommer man inte att klara landet.

Ni borde ha varit ärligare i valrörelsen, Anders Borg.

Anf. 6 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Skillnaden mellan Anders Borg och socialdemokrater är att Anders Borg gör prognoser, lägger ut teorier, medan vi tittar på vad som händer. Vi tittar nu på vad som har hänt under mandatperioden. Vi kan mäta ett antal olika indikatorer.

Anders Borg är nöjd. Han säger att Sverige har klarat sig bäst. Sverige kommer bäst ur krisen. Han kommenterar då inte att det finns 118 000 fler arbetslösa. Det är finanskrisen. Anders Borg har naturligtvis inget ansvar där, säger han själv, eftersom Sverige har klarat sig bäst.

Låt oss göra en utvärdering av hur det har gått. Hur gick det med jobben? Låt oss titta på mitt hemlän Gävleborg. Där finns det nästan 5 000 arbetslösa ungdomar – sammanlagt över 18 000. Titta på långtidsarbetslösheten som biter sig fast och bara ökar. Titta på alla ungdomar som sitter i någon typ av åtgärd, som det heter, men som är passiv förvaring! Det finns massvis med sådana här saker vi kan peka på. Titta på bostadsbyggandet, Anders Borg! Det är alldeles för lite. Titta på studenternas ekonomi! De har ingenstans att bo, har tappat mycket när det gäller ekonomi och så vidare.

Titta på verkligheten, Anders Borg! Stå inte här och lämna teorier om hur det eventuellt skulle kunna bli i Anders Borgs värld om Socialdemo-

kraterna vinner valet. Låt oss utvärdera Anders Borg och vad han har åstadkommit. Jag är helt överens med massvis med andra människor i det här landet: Det går åt fel håll.

Tyvärr – jag hoppas verkligen inte att Anders Borg är nöjd med situationen i landet, för bättre går det minsann att göra.

Anf. 7 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag kan försäkra Raimo Pärssinen att jag inte är nöjd. Jag är djupt oroad för att det finns en sannolikhet för att vi skulle gå tillbaka till den politik som Socialdemokraterna har velat genomföra genom alla år, med höjda skatter, höjda bidrag och Amsåtgärder, i stället för en jobbpolitik som leder till fler människor i sysselsättning.

Raimo Pärssinen säger att vi ska utvärdera vad som har hänt, inte prognoserna. Låt oss då igen konstatera att från februari 2006 till februari 2010 har sysselsättningen ökat bland dem som är 16–64 år med ungefär 75 000 personer. Från februari 2006 till februari 2010 är det en ökning bland dem som är 15–74 år – det internationellt vedertagna sättet att mäta sysselsättningen – med 134 000.

Det är vad som har hänt. Trots att vi har gått igenom ett depressionsliknande förlopp i världsekonomin, trots att vi haft den värsta krisen sedan 30-talet, har vi alltså haft en ökning av sysselsättningen från början av 2006 till början av 2010.

Det är naturligtvis intressant att Ekonomistyrningsverket räknar med att vi har ett överskott på 1 procent 2012, 2 procent 2013 och nästan 3 procent 2014. När andra länder ska höja skatten och skära ned i välfärden står Sverige väl rustat därför att vi har stora överskott i våra offentliga finanser. ESV räknar med att vi har en sysselsättningsökning under de här åren på i storleksordningen 125 000 om arbetslösheten går från 9 till 8 till 7 till 6 procent.

Det är naturligtvis väldigt glädjande om en sådan utveckling skulle komma på plats. Full sysselsättning är kärnan i vår politik med vad det innebär av trygghet, välfärd och möjligheter till självbestämmande för människor. Det är grunden för politiken.

Varför är jag djupt oroad? Ja, ta fram den socialdemokratiska motionen. Den är väldigt tydlig: Försämra jobbavdraget, använd 14 miljarder till att förstärka a-kassan, återställ sjukförsäkringen, bygg ut traditionell Amspolitik, höj skatten för unga, försämra förutsättningarna för företagande.

Om man genomför det är det att rulla tillbaka arbetslinjen. Man gör det mer lönsamt att inte arbeta, mindre lönsamt att arbeta och väsentligt dyrare att anställa. Det är kärnan i den socialdemokratiska politiken.

Vad skulle det betyda? Ja, låt oss konstatera att det skulle betyda att risken ökar för att jobben inte kommer. Gör man det dyrare att anställa ökar risken för att jobben inte kommer. Det går inte att dra någon annan slutsats. Om man nedmonterar arbetslinjen, höjer a-kassan, tar tillbaka jobbavdraget och vidtar alla de andra åtgärderna ökar risken för flaskhalsar i ekonomin. Då ökar risken för att arbetslösheten inte kan minska från 9 till 8 till 7 till 6 procent utan stannar någonstans på vägen och att vi i stället får inflation och löneökningar. Det är precis det som oroar mig.

Det allvarligaste hotet mot full sysselsättning utgör en socialdemokratisk valseger i höstens val. Det skulle innebära att vi började gå tillbaka

från arbetslinjen. Och det är arbetslinjen som har gjort att vi har minskat de offentliga utgifterna, ökat skatteintäkterna, fått en arbetslöshet som inte utvecklats så illa som vi befarade och en sysselsättning och arbetade timmar som har utvecklats väsentligt bättre än vad vi trodde.

Prognoser tror du inte på, Raimo Pärssinen, utan vi ska utvärdera vad som händer.

Från februari 2006 till februari 2010 är det plus 75 000 och plus 134 000 i sysselsättningsökning. Det är naturligtvis inte tillräckligt. Full sysselsättning förutsätter att vi får lägga fast en politik som fortsätter att göra det mer lönsamt att arbeta, som fortsätter att bygga rättvisa genom att bekämpa arbetslösheten, som fortsätter att lägga grunden för välfärd för alla genom starka offentliga finanser och en politik för full sysselsättning.

Anf. 8 MONICA GREEN (s):

Fru talman! Man undrar ju om Anders Borg själv tror på det han står och säger just nu. Man undrar ju om alltihop bara är retorik och trickande med siffror, om Anders Borg nu försöker dra en rövare eftersom han inser att han kommer att förlora regeringsmakten till hösten. Det var den svenska modellen, som Socialdemokraterna byggde upp i det här landet, som gjorde att Sverige både stod starkt i de kriser vi har haft tidigare och har haft så bra sysselsättningsmål.

Sysselsättningsgraden är det som vi får räkna, för man får räkna alla människor som kommer ut på arbetsmarknaden, Anders Borg. Även ekonomer som Anders Borg får räkna med det när det kommer ut fler från skolorna och större ungdomskullar än tidigare. Sysselsättningsgraden har minskat under er tid vid regeringsmakten. Det är Socialdemokraterna som har sett till att vi har haft en jobblinje.

Ni bedriver en linje med ökade klyftor. Er politik går ut på att det ska trissas fram låglönejobb. Ert eget finanspolitiska råd säger att ni inte är tydliga nog med det. Er politik går ut på passivitet, att man ska vara passiv, fattig och arbetslös. Vår politik går ut på aktiva arbetsmarknadsåtgärder. Det kallar Anders Borg nu Amstrams, eller hur han uttryckte det.

Ja, vi säger att människor ska vara trygga och ha en ekonomisk trygghet när man är arbetslös. Det står vi för. Vi menar att trygga människor vågar. Och vi vet att det är det som har varit framgångsrikt genom tiderna. Det är det som har gjort att vi har hållit ihop klyftorna och sett till att människor får bra löner.

Socialbidragen ökar i varenda kommun, Anders Borg. Arbetslösheten ökar. Och arbetslösheten bland välfärdsarbetarna ökar också, eftersom kommunerna nu måste dra ned. 25 000 människor har redan fått lämna i kommunsektorn, och ni räknar med att 60 000 människor får lämna i kommunsektorn. Det ser inte jag som någon jobblinje, Anders Borg.

Anf. 9 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Full sysselsättning är grunden för såväl frihet som rättvisa och välfärd. Full sysselsättning, att alla som vill och kan arbeta är på arbetsmarknaden och arbetar, är kärnan i den politik regeringen bedriver.

Vi ska naturligtvis utvärdera resultaten. Vi går igenom den värsta krisen sedan depressionen, den värsta krisen sedan 30-talet, den värsta kris världsekonomin har upplevt. Det är vad vi nu befinner oss mitt i.

Trots det kan man konstatera att när vi nu fick arbetskraftsundersökningen för februari ligger sysselsättningen för dem som är 15–74 år 134 000 högre än i februari 2006, och om vi tar dem som är 16–64 år ligger den 75 000 högre – under den värsta kris vi har upplevt sedan depressionen.

ESV:s prognos har väldiga fördelar, för den är pedagogisk: 1, 2 och 3 – det är så vi får det finansiella sparandet från 2012, 2013 och 2014. 1, 2 och 3 procent – så mycket stiger överskottet under de år vi ser framför oss. Arbetslösheten faller med 9, 8, 7 och 6 procent under de år vi har framför oss.

Det är relativt bra prognoser, enkla att komma ihåg. Vad belyser de? Jo, de belyser att vi har ordning i svensk ekonomi. De belyser att vi kan räkna med att sysselsättningen fortsätter att stiga efter krisen.

Vad är hotet mot det? Hotet mot det är att rulla tillbaka arbetslinjen.

Vad är det man föreslår här? Det är en kraftig försämring av jobbskatteavdrag och en kraftig höjning av a-kassan. Det är en del. Det gör det mindre lönsamt att arbeta. Sedan ska man höja arbetsgivaravgifterna med 10 miljarder för unga människor och ta tillbaka en lång rad andra skatter på företagssidan. Det gör det mindre lönsamt att anställa.

Kombinationen av de här åtgärderna skulle öka risken för att det dröjer innan jobben kommer. Kombinationen av de här åtgärderna skulle öka risken för att svensk ekonomi kör in i flaskhalsar och att vi landar i en situation där arbetslöshetsnedgången och sysselsättningsökningen bryts av. Den allvarligaste risken för full sysselsättning i Sverige utgörs av en rödgrön regering efter höstens val.

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Svar på interpellation 2009/10:250 om beskattning av föreningar

Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Marie Engström har frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta med anledning av två utredningsförslag som nyligen presenterats som berör beskattning av föreningar. Marie Engström har även frågat mig vilka åtgärder jag kommer att vidta för att skapa trygga och förutsägbara regler för att skapa stabila förutsättningar för föreningslivet.

Betänkandet på inkomstskattens område och rapporten på mervärdesskatteområdet som presenterades förra året berör båda den ideella sektorn. Stiftelse- och föreningsskatteutredningens betänkande *Moderniserade skatteregler för ideell sektor* har nyligen remissbehandlats och det har kommit in drygt 140 remissvar. Utredningsförslaget och remissvaren bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Vidare remissbehandlas för närvarande rapporten *Mervärdesskatt för den ideella sektorn, m.m.*, och svar ska ha inkommit till departementet senast den 31 mars 2010.

Rapporten om ytterligare anpassningar av mervärdesskattereglerna till EU:s mervärdesskattedirektiv avseende ideella föreningar med flera syftar till att bemöta den kritik som EU-kommissionen har riktat mot det svenska regelverket. Kommissionen anser inte att de svenska reglerna står i överensstämmelse med EU-rätten, som Sverige i sin egenskap av medlem i EU är skyldig att följa. Vid ett arbete med en anpassning av

reglerna till EU-rätten har regeringen angett som utgångspunkt att den ideella sektorn i sin helhet inte ska förlora ekonomiskt på eventuellt nödvändig mervärdesskatteplikt för hela eller delar av den i dag undantagna allmännyttiga ideella verksamheten.

Innan de nämnda beredningarna är avslutade kan jag inte uttala mig närmare om vilka åtgärder som ska vidtas, men det är min ambition att skapa goda förutsättningar, ekonomiskt och administrativt, för den ideella sektorn som är en viktig hörnsten i den svenska demokratin.

Anf. 11 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! De båda utredningar som jag hänvisar till i min interpellation har väckt en del diskussioner och uppmärksamhet, och den här debatten i kammaren väcker uppenbarligen också intresse.

Detta handlar dels om en mervärdesskatteutredning, dels om en utredning om inkomstskatt på ideell verksamhet. Det är många som befارar att det skulle få betydelse för ideella föreningars ekonomi. Till exempel har man i idrottsrörelsen känt en stor oro.

När det gäller den första utredningen, som handlade om att modernisera skatteregler, står det i direktiven att man ska komma med förslag till ett modernt, ändamålsenligt system med enkla och likformiga regler. Det är naturligtvis en jättebra ambition, och jag tycker att det är bra att man försöker se över skattesystemet utifrån detta.

Det som har blivit väldigt omdebatterat är det som kallas finansieringsfrågan. Man föreslår att begreppet hävd tas bort. I stället talar man om inkomster som ska ha en naturlig anknytning till föreningens verksamhet. Vad är det då som man kallar hävd? Det kan till exempel vara inkomster från lotterier, bingo, olika typer av försäljningar eller basarer som föreningarna har.

Utredningen säger att denna typ av inkomster får vara skattefria så länge de inte motsvarar mer än 25 procent av föreningens totala inkomster. Det har väckt en hel del oro. I sin remiss på förslaget tog Riksidrottsförbundet upp en stickprovsundersökning som man har gjort inom Fotbollförbundet. Där har man tittat på ett antal division 2-klubbar, och man säger att den här typen av inkomster omfattar 30-70 procent av föreningarnas totala intäkter. Det betyder att en sådan klubb med ett sådant här förslag skulle få en högre skatt.

Det finns en del särskilda yttranden med anledning av utredningen som också tar upp de problem som kan uppstå, och det finns också några som påpekar att det finns en inbyggd problematik i detta. Det måste man erkänna. Det kan vara en konkurrensnedvridning gentemot andra företag som jobbar på mer affärsmissiga grunder. Det får man inte glömma i den här debatten.

När det gäller momsfrågan handlar det om en anpassning till EG-rätten. Här pratar man om att momsbelägga olika typer av försäljning, men man kommer också med ett nytt förslag om att lägga moms på uthyrning av lokaler, som också får betydelse för den här typen av verksamhet.

Jag tycker att Anders Borg visar en väldigt fin ambition i svaret på min interpellation, nämligen att skapa goda förutsättningar ekonomiskt och administrativt för den ideella sektorn, för det är en viktig hörnsten i den svenska demokratin. Den formuleringen tror jag att många kan

skriva under på. Men vad den här debatten handlar om är hur vi ska göra det. Hur skapar vi den typen av förutsättningar för den ideella sektorn?

Anf. 12 LARS WEGENDAL (s):

Fru talman! Först vill jag naturligtvis tacka Marie Engström för att hon har skrivit den här interpellationen. Det är en interpellation som berör alla folkrörelser, ideella föreningar och idéburna organisationer. Det innebär att den berör i stort sett alla människor i det här landet. Det är en riktigt bra interpellation, men för den skull var inte finansministerns svar något att jubla över för alla de här människorna. Förvisso var det ett svar som säkert är helt formellt riktigt, och det kanske finansministern är tvungen till för att svaret ska kunna passera alla de nålsögon som finns i samordningskansliet.

Men jag hade väntat mig ett svar som var mer talande från hjärtat och sade mer om vad finansministern och regeringen vill i denna fråga. Jag hade nästan väntat mig att finansministern – för en gångs skull, höll jag på att säga – skulle uttrycka mer från hjärtat vad regeringen vill för denna stora breda massa av medborgare.

Jag är fullt medveten om att tidsschemat ser olika ut för de olika utredningarna och deras remissbehandling, men jag tror att det är viktigt att regeringen – den nuvarande eller den nya efter valet – tar ett samlat grepp om organisationernas villkor. Här ingår alla stora samlande organisationer: friluftslivets organisationer, insamlingsorganisationerna, second hand-försäljning, kyrkliga organisationer och idrottens alla delar. Jag tror att vi alla vill att dessa organisationer ska ha bra och förutsägbara villkor för sina verksamheter. Dessutom vill vi säkert också att de ska ha en så förutsägbar självfinansieringsgrad som möjligt.

Fru talman! Jag tror aldrig att jag har varit med om en liknande storm kring några utredningsförslag som de här har åstadkommit i Folkrörelse-sverige. Jag har full förståelse för detta. När man ser på vad utredarna föreslår och vilka konsekvenser det får hamnar man i att organisationerna får en försämrad ekonomi. De kommer att tvingas minska sina verksamheter. Man kommer att få höja sina medlemsavgifter, och dessutom kommer livet för föreningskassörerna mer att likna helvetet än himmelriket i framtiden.

Jag har konstaterat att de här frågorna inte finns med i propositionslistan. Min enkla fråga till finansministern är: Kommer det något om dessa frågor i den stundande ekonomiska vårpropositionen som kan vara vägledande för hur regeringen ser på de här frågorna?

Min andra fråga handlar om synen i södra Europa på allmännyttigt ideellt arbete i den tappning vi har här uppe i norra Europa. Min erfarenhet som jag har från relationer med både politiker och organisationsaktiva i södra Europa är att man där inte riktigt förstår hur en allmännyttig ideell organisation i Sverige fungerar. Därför är det inte heller konstigt att de krav som kommissionen nu riktar mot Sverige känns främmande och orättvisa.

Hur ser finansministern på detta? Är finansministern beredd att kanske folkbilda Europas övriga finansministrar?

Anf. 13 JÖRGEN JOHANSSON (c):

Fru talman! Jag delar den oro som finns inom föreningsrörelsen i den här frågan och den oro som också interpellanten ger uttryck för. Jag uppfattar dessutom frågan som en parallell till den fråga som vi hade uppe för fyra år sedan om hotet att momsbelägga uthyrning av kommunala idrottslokaler.

Då, för fyra år sedan, tog jag ett utskottsinitiativ. Syftet var att Skatteverket inte skulle införa den här momsen. I de debatter som följde i frågan kunde jag konstatera att alla partier var överens om att ingen moms skulle tas ut. Det här visar att det ideella Sverige har ett djupt stöd i alla politiska läger. Det är en del av den svenska modellen. Det förslag som då diskuterades skulle ha drabbat idrottsrörelsen med i storleksordningen 500 miljoner kronor.

Fru talman! Den fråga som nu är aktuell handlar egentligen om två frågor, nämligen moderniserade skatteregler och mervärdesskatt för den ideella sektorn. Delar av det här förslaget har tagits fram för att anpassa svensk lag till EU-rätten. Det gäller framför allt mervärdesskattedirektivet.

Om det nu måste bli någon förändring – jag tycker att man starkt ska ifrågasätta det i den fortsatta hanteringen – är det ändå positivt att finansministern redan nu betonar att regeringen har som utgångspunkt att den ideella sektorn inte ska förlora ekonomiskt på en eventuell förändring. Det är en viktig notering i finansministerns svar, tycker jag.

Nu är det trots allt så att problemet egentligen består av två delar, nämligen den ekonomiska och den förtroendemannamässiga. Frågan är vilken som väger tyngst. Jag har själv varit valberedningsordförande i en liten idrottsförening och vet hur svårt det är att rekrytera folk. Och en förändring av regelverket innebär att det kommer att bli än svårare att rekrytera förtroendevalda till föreningen.

Precis som finansministern framhåller är den ideella sektorn en viktig hörnsten i den svenska folkrörelsetraditionen. Det är alltså viktigt att vi som beslutsfattare skapar regelverk som vanliga människor kan hantera. Dessutom blir risken att privatpersoner blir ekonomiskt ansvariga för föreningens verksamhet än mer uppenbar.

Det regelverk som skapas kring eventuella förändringar måste alltså utformas så att det får en bred folklig förankring. Jag vill därför uppmana finansministern att i den fortsatta beredningen av de här två ärendena ta mycket god tid på sig och bolla frågan med berörda instanser och ha som utgångspunkt för slutresultatet hur viktig den ideella sektorn är för dels folkhälsan, dels Folkrörelsesverige i alla dess former.

Anf. 14 ÅKE SANDSTRÖM (c):

Fru talman! Det är intressant att konstatera vilken bred och värdefull uppslutning vi har kring den här interpellationen, som jag tackar för. Jag tackar även för svaret.

Jag har för min del förståelse för att man kanske inte kan ge så konkreta svar, med hänsyn till att remisstiden när det gäller en av utredningarna inte har gått ut.

Fru talman! Jag delar också slutklämmen i svaret, att den ideella sektorn är en viktig hörnsten i den svenska demokratin. Jag vill lägga till att den är utomordentligt viktig även för den svenska folkhälsan.

För aktiva i den ideella sektorn – det gäller idrottsrörelsen, folkbildningen med mera – är de här två utredningarna mycket oroande. Det har väl belysts av talare före mig. Det är inte ytterligare administrativa pålagor som vi behöver i föreningslivet – tvärtom. Det är svårt nog att skaffa ledare ändå.

Men jag förstår, om man ser på den här frågan, att man tar hänsyn till den enormt stora spännvidd vi har mellan stora föreningar med bolagsbildningar och en mängd små föreningar utan resurser för administrativt jobb och liknande.

Jag har tittat lite närmare på frågan om momsbeläggningen och har för övrigt också en motion i den frågan. Jag tar som ett exempel en förening, en framgångsrik damfotbollsklubb som inte är obekant i det här landet, Umeå IK. De skulle alltså få en merkostnad, på årsbasis, på 260 000 kronor utan att för den skull ha någon möjlighet att lyfta utgående moms på eventuella intäkter. Det här är inte rimligt.

Därför, fru talman, utgår jag från att de här två utredningarna stannar vid just två utredningar. Det är många utredningar som beställs och verkställs av regering och riksdag. Vi kan inte äventyra stora delar av vår ideella sektor genom en snabb anpassning till EU-regler som faktiskt inte alls är konsekvensbedömda utifrån vår synvinkel.

Anf. 15 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Fru talman! Det här är en interpellation som är väldigt intressant för många av oss. Det kan man se, eftersom många har satt upp sig på talarlistan. Många av oss är berörda av den ideella sektorn, det ideella föreningslivet och inte minst, som man ser här, idrottsrörelsen. Idrottsrörelsen är den största delen av den här ideella föreningsrörelsen. Det gör naturligtvis att många berörs av det här.

När man läser finansministerns svar kan man känna viss oro. Man pratar om ambitioner, och man pratar om andra saker. Det är väldigt vackra ord. Men det handlar om att komma upp till bevis. Det ska bli intressant att se vad som kommer ut av det här från regeringens sida, framför allt från finansministerns sida, när det gäller att klara ut den här situationen.

Vi vet, som sagt, att det här är en väldigt stor fråga för hela den ideella sektorn, framför allt idrottsrörelsen. Om man pratar idrott handlar det kanske om att vi inte har någon homogen idrottsrörelse. Det finns naturligtvis föreningar som klarar de här sakerna, men det finns väldigt många som inte gör det. Till allra största delen är det ideellt arbetande människor i den här rörelsen som hanterar det här.

Då handlar det alltså om två frågor. Det handlar om ekonomin, vad det kommer att kosta för idrottsrörelsen. Det andra är kanske ännu svårare: Hur hanterar man de här förutsättningarna för en vanlig föreningskassör?

Vi har i dag en situation där den svenska idrottsmodellen eller den nordiska idrottsmodellen i sådana fall är hotad av de här EU-direktiven.

Det vore tacksamt om vi på något sätt, någon gång, kunde få se att man tog strid mot EU. Det här är ett utmärkt tillfälle att göra det, att visa vad vi står för, att vi är annorlunda i det här landet när det gäller idrott och ideell verksamhet än man är i andra länder och att det är vi som ska bestämma över vår egen idrottsrörelse och våra ideella föreningar.

Just den här utvecklingen när det gäller EU, att EU många gånger försöker styra och påverka, att det finns regelverk som vi måste följa och så vidare, skapar också ett starkt motstånd mot EU. Det ska man inte missa. Jag tycker naturligtvis att det är bra, för jag tycker att EU är en hybrid som vi så småningom ska lämna, men det är min synpunkt.

Just den här förändringen, som skulle kunna komma, av verksamheten, som då blir styrd av ekonomi och byråkrati, kan faktiskt leda till en större kommersialisering av idrotten. Den ideella verksamheten kan ta så mycket stryk att man tappar den. Man köper då idrott i stället, för då kan man hantera den här situationen på ett sådant sätt att man klarar ut det här.

Just den här biten tycker jag att man ska ta hänsyn till. Man kan också titta på de undersökningar som har gjorts där idrotten själv har tittat på vad som händer om man genomför de här förändringarna.

Det kommer att bli många människor som inte går in i idrotten. Det var någon som var uppe här förut och sade att det är jättesvårt att rekrytera människor till ideell verksamhet, för det här är svårt att hantera. Dessa människor är inga proffs.

Byråkratin är kanske egentligen den stora frågan i det här, hur man ska hantera den biten. Därför tycker jag att finansministern verkligen ska lyssna på dem som har varit ute i den här debatten, framför allt Riksidrottsförbundet, som är i gång med det här och varnar för vad som kan hända.

I svaret från finansministern talas det om en helhetsbedömning. Det är oroväckande. För ska man som helhet klara ekonomin kan det innebära att man får stora föreningar som klarar sig och små föreningar som slås ut. Det är en oerhört oroväckande utveckling om man tittar på den svenska idrottsmodellen.

Jag tycker alltså att det är bra att man tar upp detta. Och, som någon sade förut, det ska bli intressant att se om det kommer någonting även i budgetdebatten när det gäller vårpropositionen så småningom.

Anf. 16 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Uppslutningen i debatten här i dag visar att det finns ett starkt engagemang för de här frågorna i Sveriges riksdag. Det är en stark manifestation för den ideella sektorn i allmänhet och för idrottsrörelsen i synnerhet.

Vi vet också att idrottsrörelsen har ögonen på oss i dag. Vi gästas bland annat av Riksidrottsstyrelsens ordförande Karin Mattsson Weijber och Birgitta Ljung på åhörarläktaren. Välkomna hit!

Många av oss riksdagsledamöter är engagerade i idrottsrörelsen och angelägna om att vi ska ha bra villkor för idrottsrörelsen. Jag är övertygad om att också Anders Borg delar den uppfattningen och efter bästa förmåga kommer att hjälpa till att skapa bra villkor. Han hade en formulering i sitt svar om att regeringen har som utgångspunkt att den ideella sektorn i sin helhet inte ska förlora ekonomiskt på en eventuellt nödvändig mervärdesskatteplikt för hela eller delar av den undantagna allmännyttiga ideella verksamheten.

Orden ”i sin helhet” kan möjligen vara en anledning till oro när det gäller just idrottsrörelsen. Den är en av våra allra största och viktigaste folkrörelser med tiotusentals aktiviteter varje dag för att främja folkhälsa,

lagarbete, individutveckling, jämställdhet, integration och inte minst spänning och underhållning för en mycket stor publik. Även om bandyfinalen i söndags på Studenternas i Uppsala höll på att snöa bort visar den vilken fantastisk uppslutning det blir i berörda kommuner och lag kring de stora traditionella idrottshändelserna i vårt land.

Jag var på Orienteringsförbundets förbunds möte i Sollentuna i helgen där vi hade samlat 80 ombud från hela landet för att diskutera vår framtid inom Orienteringsförbundet. Många kom fram och ville tala om just de här frågorna. Det finns en oro ute i landet för vad det här betyder, kanske främst momsförslaget.

Det är nog ingen tvekan om att när det gäller behovet av att modernisera skattereglerna för idrottsrörelsen finns det enighet också från Riksidrottsstyrelsens och Riksidrottsförbundets sida. Jag talade med Mattias Claesson som är deras främste expert på det här. Han betonade just att det finns ett behov av att modernisera skattereglerna för idrotten.

Det fanns också en utredning som kom 2006 från Idrottsstatistikkommissionen som jag tyckte hade många bra förslag som man hade kunnat ta vara på. Nu har vi ytterligare en utredning att ta hänsyn till.

Jag utgår från att det inte kommer något förslag före valet. Men vi kan samla oss, gärna kring ett förslag över blockgränserna som har förutsägbarhet och långsiktighet. Det behöver och förtjänar idrotten verkligen.

Jag ser fram emot att finansministern utvecklar sina tankar om hur vi ska skapa just långsiktighet och förutsägbarhet i de här förslagen, gärna också några tankar om hur vi ska undvika att vi får ökad byråkrati och ökade krav på administration. Ska föreningskassörerna lämna sina uppgifter? Vi kanske måste leja in LRF Konsult och andra revisionsfirmor för att klara den ekonomiska hanteringen. Det är ingen bra modell.

Det finns ett oerhört ideellt engagemang på alla poster i idrottsrörelsen. Det ska vi ta vara på. Jag är orolig för att om det här implementeras kommer det att leda till urholkning, fördyrade kostnader och ökad administration.

Om jag har förstått det rätt har Finland också fått påpekanden från EU-kommissionen om att de måste se över det här. Där gör man sig ingen brådska. Man håller på den finska traditionen.

Jag tycker att vi i Sverige kan vara lite tuffare och värna den svenska idrottsrörelsen när vi ser över reglerna. Att se över reglerna har jag absolut inget emot, i synnerhet inte skattereglerna i största allmänhet. Men försök om möjligt att inte lägga nya bördor på en ideellt arbetande idrottsrörelse som har så stor betydelse för samhället i största allmänhet!

Anf. 17 HANS OLSSON (s):

Fru talman! Svenskt föreningsliv är mycket mer än regler. Svenskt föreningsliv består för mig i att tillbringa många helger i idrottshallar och titta på de egna barnen när de spelar innebandy eller fotboll. Det innebär för mig också att åka runt på våren till dragiga kalla grusplaner och se grabbarna och tjejerna spela fotboll.

Föreningsliv innebär för mig att ta en och annan smäll som förälder när töserna förlorar med 18-0 i fotboll och försöka snacka med dem på vägen hem. Det är bara att bita ihop.

Ibland är svenskt föreningsliv för mig att de vinner. Ibland gör lill-grabben mål. Då klappar fadershjärtat. Svenskt föreningsliv är oerhört mycket mer än de här reglerna.

Svenskt föreningsliv är också för mig när Agneta och andra kommer till det uppställda bordet som finns i gympahallen när det är fotbollscup. Där ska vi koka korv, och där ska vi sälja grejer. Det är ingen riktig ordning på vad saker och ting kostar. Men korven brukar vara populär. Det är härligt att få provsmaka den.

Det är svenskt föreningsliv. Det är väldigt många människor som är inblandade. Jag tror, finansministern, att när du nu står där och inte får skäll av en socialdemokrat måste det vara en fantastisk upplevelse som ytterligare bevisar hur betydelsefullt svenskt föreningsliv är.

Jag är ganska övertygad om det fina med EU, att vi tillsammans samarbetar om de stora sakerna, men vi slåss för våra egna nationella särdrag. Den ideella sektorn är ett svenskt särdrag.

Jag vet att finansministern är en skaplig förhandlare – det får jag nog säga – om det är något som finansministern bedömer vara viktigt. Jag vet att när det så kallade lågmomsförsöket blev aktuellt för Sveriges del med sänkta momssatser på cykelreparationer och sådana saker hade Sverige framgång.

Även i den förhandlingen var det en speciell svensk framgång. Det blev lägre moms på ljudböcker i den förhandlingen, för det var svenskt avvikande.

Därför tror jag att vi nu ska kunna förena oss. Finansministern ska känna vinden i ryggen av den samlade riksdagen på resan ned till Bryssel och tala om att vi är annorlunda i Sverige. Det är vi stolta över. Han ska tala om att han har fått riksdagens samlade förtroende, även från socialdemokrater, att driva den här frågan.

(Applåder)

Anf. 18 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Jag tror att man ska se applåden från finansministern och ledamöterna som ett bevis för att den oro som finns i den här interpellationen i huvudsak är obefogad. Jag tror att det finns en stor uppslutning kring att vi inte ska belägga ideell verksamhet med mer än absolut nödvändiga skatter.

Fru talman! Det är föga nytt under solen, även om den har gått i moln just i dag. Det här är den tredje finansministern som jag debatterar idrottsskattefrågor med. När det gällde herr Ringholm var det främst Enskede IK som kom på tal. När det gällde Pär Nuder var det naturligtvis IFK Österåker. Han hade Rolf Alsing med sig. Där blev det IFK Ölme av naturliga skäl, från Marie Engström närstående Karlstad strax intill. Slutligen var det den klubb som både Hasse Olsson och jag tillhör, nämligen Rydboholms Sportklubb.

Jag tror att det är väldigt intressant hur man ser på Rydboholms Sportklubb söder om Borås. Det är en ganska stor verksamhet, men det är bara ideell verksamhet. Den sysselsätter många hundra ungdomar. Jag har varit med i 30–40 år – lika många kilo ungefär därifrån.

När man tar del av det här är det väldigt intressant. Det är också viktigt att skilja på kommersiell verksamhet och ideell verksamhet. Det är grundförutsättningen.

Det är skillnad på den ideella verksamhet som bedrivs av till exempel Röda Korset – det är ingen idrottsorganisation – i Gnosjö, Malmköping eller Dorotea och som Rydboholms Sportklubb, IFK Österåker, Katrineholms Sportklubb och andra klubbar bedriver och den oerhört kommersiella verksamhet som våra storklubbar bedriver. Exempelvis AIK och många andra klubbar bolagiserar en del av sin verksamhet. Man måste skilja på kommersiell och faktiskt nästan industriliknande verksamhet och den ideella verksamhet som vi absolut inte vill ha mer skatt på. På den verksamheten ska det vara så lite skatt som möjligt.

Då kommer jag till den fråga som kommer ur dessa diskussioner, nämligen att den svenska lagstiftningen är subjektinriktad. Den pekar alltså ut vissa subjekt – ideella föreningar – som generellt inte ska bedriva yrkesmässig verksamhet, medan EU:s mervärdesskattedirektiv bygger på något annat, nämligen ett transaktionstänkande. Det är den fundamentala skillnaden som vi måste reda ut, och jag tror att det vore bra om regeringen kunde reda ut det för sådana delar som penninginsamling i föreningsverksamhet, serveringsverksamhet, tillfällig försäljning av varor, tillträde till anläggningar som Jörgen Johansson var inne på, avgifter för deltagande i tävlingar – det är också väldigt viktigt – uthyrning av idrottsutrustning, inträde till sportevenemang och utbildning av ledare, vilket inte minst är en mycket viktig sak för framtiden.

Allt detta uppfattas som ideellt, och där menar jag att det är noga att se till att det inte kommer någon mer skattebelastning. Det finns en viss risk, om vi inte skulle kunna göra det motstånd som jag utgår från att regeringen kan göra, att man med EU:s direktiv skulle kunna påstå att det här utgör transaktioner som är skattesubjekt.

Att ingen av de saker jag räknade upp ska skattebeläggas tror jag är det besked som den svenska idrottsrörelsen skulle behöva i dag.

Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag vill tacka Marie Engström och mina meddebattörer för den här debatten, inte minst Hans Olsson för det vänliga inlägget.

Jag tror att en viktig utgångspunkt i det här måste vara det som är gemensamt för oss i Sverige. Vi vill ha en stark idrottsrörelse, ett starkt föreningsliv och levande folkrörelser. Det är så vi vill att Sverige ska fungera, inte bara i de stora städerna utan i hela Sverige. Det är en del av möjligheten att ge förutsättningar för ett bra liv för medborgarna.

Vad ska vi ha för utgångspunkt i den här diskussionen? Det måste naturligtvis vara att vi inte på något allvarligt sätt ska förändra intäkter, kostnader eller medlemsvillkor för folkrörelserna, idrottsrörelserna och föreningslivet så att man omkullkastar villkoren för dessa. Det är en självklar utgångspunkt. Vi har inget behov av att höja skatter; i all synnerhet har vi inget behov av att höja skatter på den ideella sektorn. Det finns inget vettigt skäl i världen att försämra förutsättningarna för de här viktiga verksamheterna.

Vad är det vi måste göra? De två utredningarna föreslår en lång rad olika saker. Man tar upp frågan om hyresmoms, ett krångligt och besvärligt regelverk. Det är i sig inte kopplat till mervärdesskattedirektivet, utan det är en fråga som står på sina egna meriter. Där kan man naturligtvis utgå från att vi inte ska genomföra några förändringar om vi inte kan genomföra dem på ett sådant sätt så att det inte leder till besvär för id-

rottsrörelsen. Det finns inget parti i Sveriges riksdag och heller ingen del av de partier vi har här som skulle vara intresserade av att genomföra något sådant. Kan vi förenkla hyresmomslagstiftningen skulle det vara bra, inte minst för att det potentiellt kan finnas en del andra sektorer, till exempel banksektorn som i dag råkar vara befriad, där det kanske inte är fullt lika motiverat. För den ideella sektorn har jag väldigt svårt att se varför vi skulle se förändringar som på något sätt stör eller besvärar verksamheten.

Finansieringsfrågan är mer besvärlig. Den är kopplad till utredningen om den ideella sektorn. Där är det möjligt att vi måste göra någonting. Det är möjligt också att vi kan stå kvar vid de gamla begreppen kring hävdvunna intäktskällor på finansieringssidan.

Där vi definitivt har starkare skäl att överväga vad vi måste göra är kring momsreglerna med anledning av momsskattedirektivet. Vad ska vi ta för utgångspunkter för arbetet?

Detta måste ske i en dialog med de berörda, det vill säga med idrottsrörelsen, folkrörelserna och föreningslivet. Remisstiden för denna utredning går ut om några dagar. Därefter har vi remissomgången för båda utredningarna klara, och då är det naturligt att vi sätter oss ned med de berörda parterna och diskuterar igenom vad av detta som kan genomföras och hur det kan genomföras.

Utredningar är nu sådana att de ska hålla sig där de är, så man har alltså arbetat med att kompensera för detta inom momsreglerna. Det är naturligtvis inte nödvändigt. Om det är någonting som måste genomföras kan man naturligtvis, om nödvändigt, kompensera för detta krona för krona på andra källor än på momsreglerna. Det är ju inte logiskt att vi inför en momsgräns på 250 000 kronor, där huvuddelen av pengarna över huvud taget inte går till föreningslivet, för att kompensera föreningslivet för mycket större kostnader som de får på ett annat område. Det är inte en logisk kompensation.

Utgångspunkten för den här debatten måste vara att idrottsrörelser, föreningsliv och folkrörelser är centrala för Sverige. Vi har ingen som helst anledning att höja skattebelastningen på den här sektorn. Vi har ingen anledning att krångla till livet heller.

Vad vi måste göra är att se hur vi ska förhålla oss till mervärdeskattedirektivet. Det ska vi göra på det sätt vi kan men då i en bra dialog med såväl folkrörelser som föreningsliv i allmänhet och i synnerhet idrottsrörelsen. När remisstiden är slut får vi naturligtvis bjuda in till en sådan dialog. Det är inget att krångla med.

Anf. 20 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! För att knyta an till det sista som finansministern sade, att bjuda in till dialog, är det kanske ändå ett välkommet besked och en bit på väg i den här frågan.

Jag och Anders Borg brukar inte vara speciellt överens i skattefrågor när vi debatterar andra saker, men om vi i dag kan enas om att inte hårdbeskatta knattefotboll eller ridklubbar har vi kanske kommit en bit på väg i varje fall.

Alla är uppe och vittnar om att man har någon typ av anknytning till föreningslivet, ofta till idrotten. Jag har också varit vad man kan kalla en idrottsmamma som har kört ungar till fotbollsträningar och fotbollsmat-

Prot. 2009/10:93
23 mars

cher och stått på idrottsplatser och frusit och sett på många roliga idrotts-
tävlingar. Det har gett väldigt mycket. Som någon sade berör detta verk-
ligen alla.

Det är bra att Anders Borg i sitt svar här nu försöker gå in och faktiskt svara på hur vi gör med till exempel finansieringsfrågan. Jag tror att det är det förslaget som har upprört allra mest, att delar av de intäkter som man har haft i en ideell förening och finansierat sin verksamhet med helt plötsligt ska bli föremål för beskattning. Det tror jag har upprört väldigt många.

Någon nämnde den tidigare Idrottsskattekommittén. De lade fram ett förslag som mer gick ut på att om man har riktig kommersiell, stadigvarande näringsverksamhet ska den naturligtvis beskattas, medan de intäkter man har av hävd ska vara skattefria. Jag tolkade Anders Borg lite grann som att detta är någonting man skulle kunna tänka över. Kanske kan detta vara en framkomlig lösning på frågan? Då kanske vi också lättare kan skilja på vad som är ren näringsverksamhet och vad som är verksamhet för att få in inkomster till den ideella föreningen.

Momsfrågan rör även den flera olika delar, till exempel vad vi måste göra för att ha överensstämmelse med EU-rätten. Det handlar om att ta ut moms vid försäljning. Någonstans i det material vi har haft i skatteutskottet står det att man försöker att sätta momsen till 6 procent. Då vill jag fråga Anders Borg om det är en framkomlig väg att sätta den momsen till 6 procent. Är det någonting man kan förhandla om? Det har nämligen betydelse för nivån på de intäkter som föreningen i så fall kan få.

När det gäller moms på lokaler förstod jag på Anders Borg att om detta inte är positivt för de ideella föreningarna så skulle det vara någonting som regeringen egentligen inte skulle behöva gå vidare med.

Den sista delen i detta är krånglet. Att vara föreningskassör i dag handlar faktiskt om att kunna en hel del om skattelagstiftningen, att många gånger kanske vara orolig för att man inte gör rätt och att hela tiden ha pressen på sig att man måste göra rätt och inte göra några misslag.

Jag tackar än en gång alla som deltar i debatten och verkligen sätter tryck på dessa frågor.

Anf. 21 LARS WEGENDAL (s):

Fru talman! När vi hade en klok socialdemokratisk regering utredde vi idrottens skatteregler, precis som Sven Bergström nämnde.

Inom parentes kan jag ändå säga att den utredningen delvis var parlamentarisk, och Moderaterna hade sin företrädare. Även idrottsrörelsen var fullvärdigt deltagande i den utredningen till skillnad från hur det har varit i senare utredningar. Utredningen lade fram ett enigt förslag som alla delar inom idrotten ställde sig bakom, och de gör det fortfarande när det gäller den utredningen.

Tyvär blev det sedan ett regeringsskifte, och den nya regeringen lade bara in delar av denna skatteutredning i den nya utredningen. Resten lade man på is eller grävde ned på en bakgård, eller hur man nu ska uttrycka det.

Jag tror att det ändå är bra att ha med sig denna beskrivning i denna diskussion med tanke på allt det som här sägs om enighet. Det är inte full enighet i alla delar.

Riksdagen behandlade i förrförra veckan, tror jag att det var, några motioner som tar upp just momsfrågan och anpassningen till EU-rätten.

Man säger att de kommande sammanvägda förslagen inte bör innebära en försämring för den ideella sektorn som helhet.

Det låter bra. Men jag tror att det är viktigare än så när regeringen sedan ska lägga fram sina förslag. Dessa ideella organisationer ser nämligen så enormt olika ut. Jag tror att man måste göra denna analys extremt finmaskig så att man verkligen kan undvika eller kompensera de negativa konsekvenser som uppstår inom denna sektor.

Min uppmaning till finansministern är: Ska man göra förändringar som kommer att förändra ekonomin i dessa ideella föreningar måste man se på samhällets stöd som helhet. Inom denna sektor utförs nämligen ett oerhört viktigt arbete, och det vore en katastrof för det svenska samhället om kraften går ur denna sektor.

Anf. 22 TORBJÖRN BJÖRLUND (v):

Fru talman! Jag har ett lite intressant påpekande. Denna interpellation är ställd av en kvinna, men det är nästan bara män som deltar i debatten. Jag satt och pratade med min partikamrat Marie Engström om detta. Det visar kanske att det finns problem även inom idrotten när det gäller hur detta fungerar. Jag hoppas att det blir fler kvinnor framöver.

Jag vill säga något om symboliken i att man i statsbudgeten faktiskt har gjort en förändring när det gäller pengar till idrotten. Man har flyttat pengar så att de går från statsbudgeten i stället för från Svenska Spel. Det är en symbolisk sak för att visa att man stöder idrotten på en mer fast grund och en bättre grund än tidigare.

Om man inte gör något åt denna problematik kommer det att bli problem när det gäller trovärdigheten för vilken regering som helst när det gäller dessa saker.

Jag tycker att man ska ta till sig att det finns ett stort stöd för denna verksamhet hos medborgarna. Jag tror inte att detta blir en så stor valfråga. Men den kan finnas med i debatten under hösten.

Det finns en inarbetad kultur. Det finns hävdvunnet hur man ska kunna hantera ekonomin inom det ideella föreningslivet, framför allt inom idrotten. Det gäller därför att lyssna. Finansministern var inne på att vi ska lyssna på idrottsrörelsen. Jag hoppas verkligen att man gör det.

Men jag hoppas också att man vågar ta striden och att man inte ställer sig vid sidan om grusplanen i kylan och tittar på utan att man går in i matchen och tar detta med EU. Det handlar faktiskt om att ta en match mot EU och de direktiv och propåer som läggs fram. För mig är det oerhört viktigt att man i varje situation går in och tar en match mot EU just i dessa frågor. Jag tror att man kan tjäna mycket på det när det gäller att få förståelse för verksamheten inom idrotten. Jag hoppas verkligen att detta blir någonting som man tar en strid om och lyfter nävarna och tar en fajt.

Anf. 23 SVEN BERGSTRÖM (c):

Fru talman! Det var välkommet att Anders Borg var betydligt tydligare i sitt andra inlägg än i det första när han läste upp det skrivna mer formella svaret. Det är tillfredsställande att vi förefaller vara överens över alla parti- och blockgränser här i kammaren om att det är angeläget att se till att skapa stabilitet, förutsägbarhet och långsiktighet i reglerna för idrotten.

Jag nämnde Idrottsskattekommittén som kom med sitt betänkande 2006. Jag tyckte att det fanns mycket där som vi har kunnat gå vidare med ytterligare. Jag vill lyfta fram det idrottskonto som inte minst Centerpartiet puffade för tidigt under 2000-talet och som jag tycker kunde vara ett värdefullt inslag för att skapa förutsättningar för svenska idrottsstjärnor att faktiskt finnas kvar i Sverige så att de inte tvingas sticka i väg till Monaco, NHL i Canada eller andra ställen för att kunna skapa sig en liten förmögenhet under de få år som de är på topp som idrottare. Det vore välkommet om vi i Sverige kunde bli lite bättre på att ta till vara just detta.

Finansministern betonar att han inte vill kullkasta förutsättningarna. Han betonar en dialog med de berörda. Det är bra. Det är särskilt välkommet att också Hans Olsson är så tydlig med vikten av att vi faktiskt försöker anstränga oss att skapa enighet över blockgränserna i denna fråga.

När det gäller Handslaget, som vi hade fram till 2006, och Idrottslyftet, som kom senare och som var ett betydande ekonomiskt tillskott till idrottsrörelsen, var det ändå en stor enighet. Jag hoppas att det kan vara enighet i fortsättningen också, även i fråga om att det ska vara idrottsrörelsen själv som ska bestämma hur de pengar som vi anslår från samhällets sida ska användas inom idrottsrörelsen därför att den är så värdefull. Den stärker barns och ungdomars lust till aktivitet och intresse för att fortsätta med idrott och motion. Det är ett stort samhällsintresse.

Anf. 24 GUNNAR ANDRÉN (fp):

Fru talman! Mitt intryck är att den svenska idrottsrörelsen kan vara helt lugn efter detta när det gäller att det inte blir någon ytterligare skatobelastning. Det tycker jag är det allra viktigaste.

Likväl tror jag att man måste ha klart för sig att detta inte är någon riktigt ny fråga. Den har sitt ursprung i att kommissionen i juni 2008 inledde ett fördragsbrottsförfarande mot Sverige. Det måste man hantera i någon ordning. Det kunde rimligen inte den tidigare idrottsskatteutredningen ta hänsyn till eftersom den avslutades 2006. Det är det nya som har tillkommit.

Enligt min mening är det, som jag sade i mitt första inlägg, just de olika mervärdesskattesystemen som krockar med varandra på denna punkt. Den svenska lagstiftningen är subjektinriktad och den andra är transaktionsinriktad. Därför tror jag att det vore bra om vi vid senare tillfälle klarar ut just de punkter som jag gick igenom, så att små ideella idrottsföreningar får klart för sig att de inte kan drabbas av kommersiell moms eller annan idrottsskatt. Det gäller penninginsamlingsevenemang, servering, försäljning av varor, tillträde till anläggningar för utövande av idrott, avgifter för deltagande i tävlingar, vilket man mycket väl skulle kunna tänka sig, uthyrning av idrottsutrustning, inträde till sportevenemang och utbildning av ledare, vilket är mycket viktigt att det inte blir momsbelagt.

Om vi så småningom skulle kunna få full enighet om detta, vilket jag utgår från, skulle det vara en mycket god sak för den svenska ideella sektorn att få detta klart för sig.

Anf. 25 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Utgångspunkten för denna debatt om Marie Engströms interpellation och alla inlägg som har gjorts är den vikt som vi fäster vid ett aktivt föreningsliv, en folkrörelse och en idrottsrörelse som utgör en mycket viktig del av det svenska samhällslivet. Det är vår gemensamma utgångspunkt, och det är det som måste vara utgångspunkten. Det finns, som sagt, inget behov för Sverige att försämra skatteregler eller öka skattebelastningen på idrottsrörelsen. Det finns ingen poäng med det.

Grundproblemet som vi här har att hantera är, precis som Gunnar Andrén påpekat, det överträdelseärende där vi riskerar att kommissionen drar Sverige inför EU-domstolen. Det är inte den bästa av situationer, och det är inte en situation där vi så att säga sticker huvudet i sanden. I värsta fall landar vi då i en situation där det är EU-domstolen som lägger fast gällande rätt i Sverige. Vad det då blir vet vi inte. Det vore djupt besvärligt så vi måste hantera det här på ett bra sätt.

Vad ska vi då göra? Ja, som jag sagt är hyresmomsreglerna en fråga som delvis är skild – den har sambehandlats i utredningen men är alltså delvis skild därför att det är en fråga om att vi har ett komplicerat regelverk för hur vi momsbelägger hyror.

Den andra delen är finansieringsfrågan, denna också delvis skild. Det som är direkt kopplat till EU-överträdelsen är mervärdesreglerna för den ideella sektorn. Jag tycker att Lars Wegendal formulerade det väldigt väl när han sade att vi ska titta på samhällets stöd som helhet. Utgångspunkten måste naturligtvis vara att vi se över samhällets stöd som helhet. Det kan inte en enskild utredning göra eftersom den har att titta på detta inom ramen för momsregler. Det är utredningens uppdrag och det uppdrag som den har slutfört.

Vi måste alltså titta på samhällets stöd som helhet och därmed säkra att vi uppnår det vi vill. Det vi vill är naturligtvis att vi har bra och väl fungerande villkor för idrotts- och folkrörelserna. Det måste vara utgångspunkten för arbetet.

Jag tycker också att det är självklart att vi ska kunna göra detta i en dialog med dem som är berörda. När vi har fått in alla remissvar får vi självfallet sammanställa och bereda dessa och sedan sätta oss ned och gå igenom vad vi kan sortera i vad som måste göras, vad man eventuellt vill göra och vad man då eventuellt måste göra för att hantera situationen för att därefter sätta sig ned med folk- och idrottsrörelser och med Förenings Sverige för att prata igenom detta och hitta något som så långt det är möjligt erbjuder bra villkor för hanteringen av frågan.

Utgångspunkten måste naturligtvis vara att vi förbättrar, inte försämrar – det är ju inte det som är utgångspunkten – för folkrörelserna. Vi har, som sagt, inget behov av att höja skatter för vare sig föreningar eller för idrotts- eller folkrörelser. Vad vi måste göra är att hantera ett överträdelseärende. Det ska vi göra med minsta möjliga krångel och besvär.

Anf. 26 MARIE ENGSTRÖM (v):

Fru talman! Nu har många här sagt väldigt många vackra ord om ideell verksamhet, och vi är mycket överens över blockgränsen om att inte hårdbeskatta den verksamheten. Men det är också mycket viktigt att det blir ett tydligt svar till alla som undrar vad som kommer att hända utifrån

de båda utredningarna. Det får inte stanna vid att vi och kanske också finansministern står här och säger saker utan det också ger resultat.

Vad jag tror att ideell verksamhet i vårt land behöver är dels att få tid för att i lugn och ro jobba med långsiktiga förutsättningar, dels veta att staten inte börjar rådda i systemen och plockar in skattepengar eller krånglar till tillvaron mer än nödvändigt. Jag tror att de inom ideell verksamhet, som det är i dag, har tillräckligt många regler att ta hänsyn till.

Jag har full förståelse för att vi måste göra någonting i momsfrågan och har helt klart för mig att EU-rätten sätter press på oss där. Jag ställde förut en fråga till Anders Borg just om nivån på den moms som vi måste ta ut. Kan vi sätta den till 6 procent? Det har ju också betydelse för föreningarnas verksamhet om vi kan få en låg moms på försäljningen.

Vi i oppositionen kommer naturligtvis att hela tiden bevaka frågan. Vi tycker att det är så viktigt med ideell verksamhet och med klara och tydliga regler för den verksamheten. Vi får se vad regeringen kommer med. Upp till bevis nu, Anders Borg!

Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt oss återigen framhålla betydelsen av att vi har en mycket bred enighet i de här frågorna. Utgångspunkten är att vi vill ha ett aktivt föreningsliv och att vi vill ha folkrörelser som fungerar. Det är positivt och bra för Sverige att medborgarna kan engagera sig i olika delar av den ideella sektorn.

Det vi i grunden har att hantera är en situation där EU-kommissionen har rest frågetecken kring delar av våra mervärdesskatte regler. Där är det naturligtvis viktigt att vi skickar signalen att vi är beredda att försöka hitta lösningar framåt på detta så att vi inte till slut landar i en situation där överträdelsen landar i skadestånd och besvär.

Alldeles tydligt är att samhällets samlade stöd till den här verksamheten ska vara sådant att vi kan göra nödvändiga regeländringar utan att kullkasta eller krångla till tillvaron för alla våra föreningar. I stället ska detta kunna skötas på ett bra sätt.

Tidsförloppet för detta är att vi ännu inte har fått in alla remissvar – det blir om några dagar. Därefter måste det hela givetvis sammanställas och arbetas igenom. Sedan måste vi ha en dialog med folkrörelserna. Detta kommer naturligtvis inte tillbaka i vårpropositionen till Sveriges riksdag; det är inte ett tänkbart tidsförlopp, utan detta kommer att ta sin tid.

Jag tror att Jörgen Johansson här uttryckte att vi skulle låta kvarnarna mala i mycket god och lång tid. Så är det naturligtvis. Det här arbetet kan inte genomföras så att det kommer tillbaka i närtid, utan i god tid ska det ske en dialog. Alltihop ska vägas samman. Så småningom måste vi sedan återkomma till Sveriges riksdag. Det ska vi självfallet göra med den skyndsamhet som EU-kommissionen och andra kräver av oss. Men vi ska också göra det på ett sådant sätt att vi kan säkra att det som är utgångspunkten för arbetet uppfylls, nämligen att vi vill ha ett väl fungerande föreningsliv och att vi vill ha utomordentligt goda villkor för idrotts- och folkrörelser.

Överläggningen var härmed avslutad.

4 § Svar på interpellation 2009/10:279 om skatt på trafikförsäkringspremie

Anf. 28 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Raimo Pärssinen har frågat om vilka förändringar jag avser att vidta beträffande skatten på trafikförsäkringspremier. Vidare har Raimo Pärssinen frågat om jag avser att bättre bereda skatteförändringar och att se över tillsättandet av statliga utredningar än vad som enligt Raimo Pärssinens uppfattning gjordes inför tillsättandet av Trafikförsäkringsutredningen.

Trafikförsäkringsutredningen tillsattes för att regeringen dels ville undersöka möjligheten att låta trafiken bära större delen av sina egna kostnader, dels önskade utreda hur en sådan överföring skulle kunna konstrueras. I huvudsak avsågs att utreda hur kostnaderna för trafikskadades sjukpenning och sjukersättning skulle kunna överföras till trafikförsäkringen. Trafikförsäkringsutredningen lämnade också ett förslag till hur en överföring av dessa kostnader till trafikförsäkringen skulle kunna genomföras. Utredningen bedömde att trafikförsäkringspremien vid en överföring skulle stiga med drygt 70 procent.

Regeringen har mot bakgrund av den beräknade kostnadshöjningen för trafikförsäkringen bedömt att det inte är rimligt att genomföra utredningens förslag.

Jag planerar inte någon förändring av skatten för närvarande. Det finns andra mer angelägna skattesänkningar. Genom skatten på trafikförsäkringspremier kan man också säga att det sker en form av medfinansiering av samhällets kostnader för befintliga trafikskadade, vilket är rimligt.

Nu till den andra frågan. Jag är också av uppfattningen att skatteförändringar ska föregås av noggranna överväganden. Detta är också fallet. Utredningar spelar en viktig roll i detta sammanhang. Att en regering helt eller delvis väljer att inte gå vidare med en utrednings förslag innebär naturligtvis inte att utredningen inte kan vara värdefull för att belysa en viss fråga. Trafikförsäkringsutredningen redovisar exempelvis också på ett förtjänstfullt sätt vilka externa kostnader som trafikskador ger upphov till.

Anf. 29 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

För att gå tillbaka till tiden före valet 2006 lovade ni i de borgerliga partierna att låta trafikanterna stå för kostnaderna för sjukvård, rehabilitering med mera vid trafikolyckor. På så vis skulle ni kunna lösgöra ända upp till ca 8 miljarder kronor som ni kunde använda till skattesänkningar. Så var det då. Betalningen skulle alla fordonsägare stå för.

Om jag inte missminner mig var kritiken massiv från alla håll och kanter – från Svenskt Näringsliv, transportörer, motororganisationer och så vidare.

Syftet var dock att plocka ut en sak ur den generella försäkringen. Jag kommer ihåg de frågor vi ställde då, Anders Borg. Om trafikanterna måste betala och bära sina kostnader vid olyckor, vilken blir då nästa grupp som ska ställas bredvid den generella försäkringen? Är det rökare,

de som lider av fetma, älgjägare eller cyklister? Vi kommer ihåg den debatten.

Anders Borg och regeringen sade först att regeringen behövde bygga upp resurser som ska användas till tidigare trafikskador som har inträffat eller trafikskador som inträffar under en övergångstid, och därför beskattade Anders Borg trafikförsäkringspremien med en ny skatt på 32 procent. Højningen i genomsnitt blev motsvarande 700 kronor per år och försäkringstagare, och på så vis sopade – om jag uttrycker mig brutalt – Anders Borg in motsvarande 4 miljarder till staten. Sedan tillsatte man en utredning. Det som var lite annorlunda i det här fallet var att man först höjde skatten och sedan tillsatte en utredning.

Utredningen redovisades den 11 januari i år, och det visade sig att premien skulle stiga med 70 procent. I ett normalt prisläge skulle alltså en årspremie på 2 000 kronor efter den tänkta reformen bli hela 3 400 kronor. Då fick man kalla fötter från regeringens sida och lade detta åt sidan.

Det grundläggande målet för trafikförsäkringspremien och det nya systemet var att trafikolyckorna skulle bli färre och mindre kostsamma. Debatten om på vilket vis man kunde härleda detta till någon typ av bevis kommer vi också ihåg, men skälet framstod senare. Det var helt fiskalt; Anders Borg ville ha mer pengar till staten. Han gjorde detta under brinnande högkonjunktur, den 1 juli 2007. I lysande, brinnande högkonjunktur tog han in 4 miljarder kronor. Han sade vidare: Detta är en övergångslösning. Vi ska nämligen implementera det helt nya systemet och plocka ur trafikskadade ur den generella försäkringen. De ska få bära sina egna kostnader.

Vägverket svarade lite lakoniskt på detta och sade att skatt på trafikförsäkringen inte ökar engagemanget för trafiksäkerhetsfrågor. Nu är vi dock återigen i det läge att dessa pengar betalas in till staten, och då skriver Anders Borg att man genom skatten på försäkringspremien också kan säga att det sker en form av medfinansiering av samhällskostnaderna för befintliga trafikskadade. Om jag får låta som en sportkommentator blir min enkla fråga: Hur tänkte han då?

Hur tänkte finansministern? Det är medfinansiering, samtidigt som man har genomfört stora skattesänkningar på andra områden. Han skriver sedan själv att det finns andra, mer viktiga, skattesänkningar man kan göra. Då framstår ju min fråga kanske lite mer synligt: Vad menar han med medfinansiering? Är det via skattesänkningar, eller?

Anf. 30 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Jag kan försäkra Raimo Pärssinen om att det inte är något jag skäms över, att ta in pengar till statskassan. Ska vi ha en bra välfärd i Sverige, ett sparande som inte ser ut som Greklands, ordning i Sverige och möjlighet att erbjuda människor trygghet är det självklart att vi behöver ta in pengar till statskassan.

Jag är moderat och inte förälskad i alla skatter, man jag tänker inte stå här som finansminister och skämmas för att jag gör mitt jobb. Mitt jobb är att se till att vi får in pengar nog för att vi ska kunna ha skola, äldreomsorg, pensioner, sjukförsäkringar och a-kassa. Sedan kan vi vara oeniga om hur mycket av detta vi ska ha, men det är klart att vi ska ta in skattepengar till Sverige. Det har jag ingen anledning att skämmas för.

Jag tror till och med att Raimo Pärssinen och jag är överens om att vi bör ta in en del pengar till statskassan.

Låt oss ta denna fråga. Vi har stora samhällskostnader för trafikskador. Det har vi haft under lång tid, och det finns skäl att pröva olika lösningar för detta. En idé var den förändrade försäkringen. Det skulle ge bättre rehabilitering, förstärka incitamenten till rehabilitering och förebygga trafikolyckor genom att premierna bättre återspeglade samhällets totala kostnader för dessa olyckor. Det var bra och rimliga utgångspunkter.

Tyvär har utredningen visat att det skulle leda till helt ohemula höjningar av trafikförsäkringspremien. Vad gör man då? Man har haft goda föresatser, och man har utrett det, men det visar sig att det inte går att genomföra på ett bra sätt. Ja, då lägger man utredningen till handlingarna. Då har den fyllt sin funktion.

Varför har vi en skatt på detta? Utredningen har visat det. Den har gett en god grund till varför vi ska ha en belastning här. Vi har kostnader på i storleksordningen 2–3 miljarder utöver det som i dag finansieras på detta sätt. Det tycker jag är fullt rimligt, följaktligen.

För att gå tillbaka till detta med skatter: Det kan inte vara så att Raimo Pärssinens utgångspunkt är att han är djupt bekymrad över alla skatter som drabbar trafik, transporter och bilar. Jag har vaga minnen av att det finns ett parti i Sveriges riksdag som heter Miljöpartiet och som föreslår 16 miljarder i höjd bensinskatt – 2 kronor – och en kilometerskatt som skulle ge 300 000 i ökade kostnader för en medelstor åkare. Jag har alltså ett vagt minne av att Miljöpartiet argumenterar för 22–23 miljarder i skatthöjningar.

Jag ska inte hålla Raimo Pärssinen ansvarig för Miljöpartiets politik. Jag föreställer mig att han som socialdemokrat kommer att göra sitt yttersta för att hålla emot dessa 2 kronor och kilometerskatten, men icke desto mindre.

Vad är slutsatsen av detta?

1. Vi ska ta trafikskadorna på allvar.
2. Vi ska naturligtvis se vad vi kan göra på olika områden för att minska trafikskador, eftersom de är en belastning för människor och för samhället.
3. Vi prövade en väg, den som utredningen handlade om. Denna väg skulle leda till mycket kraftiga höjningar av trafikförsäkringspremierna, så vi lade den på hyllan.
4. Nu har vi denna skatt, och den motsvarar relativt väl de kostnader för samhället som vi får via trafikskadorna. Då behåller vi den.

Jag har väldigt svårt att se vad bekymret med en särskild skatt på trafikförsäkringspremien är. Jag kan förstå om trafikförsäkringsbolagen tycker att det är ett bekymmer, men även Raimo Pärssinen måste hålla med om att vi när vi värderar olika förslag – oavsett om det är höjda utgifter eller sänkta skatter – alltid ska försöka uppnå så mycket positiv effekt på välfärd och sysselsättning som möjligt.

Jag har svårt att se att denna skatt ställer till med några bekymmer. Den motsvarar relativt väl de extra kostnader som trafikskadorna ger, och då är det rimligt att vi tar ut en sådan skatt.

Prot. 2009/10:93
23 mars

Anf. 31 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Jag får replikera med att säga att jag har vaga minnen av att statsministern gick ut med annonser och sade att Sverige ska bli ett skatteparadis. Om ni inte har hört det har jag också en fundering kring att statsministern har sagt att skattekvoten vid 45 års ålder ska ned till 45 procent i Sverige.

Det är trevligt att debattera med Anders Borg, i alla fall just nu. Men jag får säga att syftet, som Anders Borg själv skrev, när man lade på den extra skatten var att den skulle användas till andra skattesänkningar. Det var det man skrev. Anders Borg skrev det själv i propositionen. Då kan det väl inte vara så att Anders Borg säger att vi måste ta in pengar för att finansiera välfärden. Man har ju i första andetaget sagt att dessa pengar ska användas till att finansiera andra skattesänkningar, och då blir det inte mer pengar till välfärden, Anders Borg.

Den andra funderingen jag har är om ni nu har lagt denna idé på is. Har ni skrotat idén om att ni ska plocka ut en del av den generella försäkringen och säga att trafikskadade ska stå för sina kostnader och rökare för sina och splittra det? Har ni lagt den idén på is? Det är egentligen en grundfråga, kan man säga, i denna interpellation.

Man kan stå och säga att vi tycker om skatter. Det gör vi, Anders Borg. Vi socialdemokrater har en idé om att bygga möjligheternas land, men det krävs gemensamma resurser för att göra det. Det kräver att alla är med och bidrar och betalar sin skatt, så att vi kan få en bättre förskola och vinna konkurrenskraft med en bättre grundskola, ta hand om elever och ge dem en andra och en tredje chans – eftersom vi alla gemensamt tjänar på det. Det kräver stora resurser.

Det kräver också stora resurser att få fler att jobba i välfärdsarbetet och ta hand om gamla mamma och se till att hon får en bra tillvaro. Det ger samtidigt jobb. Det kräver stora resurser att satsa på bostadsbyggnandet så att fler kan få ett bra boende. Eller varför inte ta upp studiefinansiering? Det finns massvis med områden som kräver mycket skatt.

Det går inte att göra som Anders Borg säger, alltså att sänka skatterna med 100 miljarder och säga att man bygger välfärd. Så bygger man nämligen inte välfärd. Man bygger inte välfärd när man befinner sig i en ekonomiskt nedåtgående spiral heller. Det blir helt fel, Anders Borg. Återigen, för ärlighetens skull: Visst skrev Anders Borg att denna skatt på trafikförsäkringspremien skulle användas för att finansiera andra skattesänkningar?

Inte var det väl så att Anders Borg skrev att de här pengarna, som skulle vara en övergångslösning, skulle användas till att förstärka förskola, äldreomsorg eller forskning, utan till att sänka skatterna precis som ni sade före valet 2006. Då satt Anders Borg och hans kompisar och räknade med att man kan få loss hela 8 miljarder kronor om man lägger den här kostnaden på trafikkollektivet. Man får loss 8 miljarder kronor, fru talman, och på så vis kan man använda dem till att sänka skatterna. Men då bygger man inte välfärd utan övervältrar kostnaden till en mindre grupp. Sedan har ni avvänt pengarna, också från överskottets tid, till att

*Svar på
interpellationer*

sänka skatterna. Vad ni gör nu, Anders Borg, är att ni lånar pengar till skattesänkningar.

Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Låt mig erinra om Ekonomistyrningsverkets prognos, den så kallade 1-2-3-prognosen – 1 procent överskott 2012, 2 procent 2013 och 3 procent 2014. Sverige tillhör inte de länder som lånar i dåliga tider därför att vi har dålig kontroll på vår ekonomi. Vi har tillfälligt dåliga skatteintäkter och tillfälligt höga utgifter. Detta ska den här regeringen tackas för, och detta ska den förra regeringen tackas för. Vi har bättre ordning på offentliga finanser än de flesta.

Beträffande skatteparadis vill jag göra tillägget att vad statsminister Fredrik Reinfeldt sade var att det skulle vara ett skatteparadis för dem som arbetar. Det tycker jag är en rätt viktig markering. Det är inte ett skatteparadis i allmänhet vi vill ha, framför allt och i synnerhet inte det man ofta förknippar med det ordet, utan det är paradis för dem som arbetar.

Vad har vi gjort under mandatperioden med de resurser vi har tagit in? Ja, vi har satsat på välfärd, vi har haft läsa-räkna-skriva-satsningar, lärarlyft i skolan, vi har gjort specialsatsningar på äldreomsorg för utbildning av personal och för den delen för att utvidga möjligheterna till äldreboende. I sjukvården har vi satsat på kömiljard och annat. Vi har alltså tillfört resurser till det som vi uppfattar som välfärdens kärna.

Ja, vi har sänkt skatter. Vi är väldigt pragmatiska. Vi kan tänka oss att sänka skatten på arbete som gör att fler får arbete och höja skatter eller avgifter på andra områden. En del skatter är väldigt skadliga, en del skatter är mindre skadliga. Det gäller hela tiden att med en pragmatisk utgångspunkt höja en del, sänka en del för att få bra villkor för dem som arbetar, självfallet under restriktionen att vi ska ha ett gott sparande i våra offentliga finanser. Vi ska inte vara ett underskottsland även om vi i kristider naturligtvis ska föra en expansiv politik.

Vad ska vi göra? Ska vi ta bort skatten på trafikförsäkringen? Enligt min uppfattning finns det inte några starka och övertygande skäl för att göra det. Vi har alltså en belastning av trafikskador på den offentliga ekonomin som enligt utredningen ligger på 2–3 miljarder och som rätt väl svarar mot försäkringspremien. Jag kan egentligen inte se något starkt skäl att ta bort den.

Ska vi fullfölja utredningen? Nej, enligt min uppfattning finns det inte skäl att göra det. Det finns inte någon anledning att öka trafikförsäkringspremierna kraftigt. Det finns inte någon, som jag ser det, stark poäng för detta. Det ser jag inte som en bra väg framåt.

Däremot är jag bekymrad över riskerna för att öka skattebelastningen på transportsektorn. Jag ska som sagt inte hålla Raimo Pärssinen ansvarig för det, men Miljöpartiet vill höja bensinskatten med 2 kronor och införa en kilometerskatt som motsvarar 6 miljarder. Det är stora skattebelastningar på de här sektorerna. Det kan inte vara någon i trafiksektorn som bekymrar sig om trafikförsäkringsavgiften om man ställer det mot det här potentiella skattehotet som ligger under ytan.

Vad bör vi göra? Ja, vi har gjort en utredning och tittat på detta. Nu har vi en premie, och vi får in pengarna. Jag tycker som sagt att jag inte har anledning att be om ursäkt för skatter som fungerar och fyller en samhällsfunktion. Vill vi ha bra välfärd och bra trygghet, och då får vi vara beredda att betala en del skatter.

Sedan ska vi alltid pröva om det finns skatter som vi behöver sänka.

Anf. 33 RAIMO PÄRSSINEN (s):

Fru talman! Jag ska börja med 1-2-3-prognosen. Jag kanske raljerade förra gången då jag sade att Anders Borg pratar om prognoser och teorier, medan vi studerar verkligheten. Vi hade en interpellationsdebatt i Andrakammarsalen, om jag inte missminner mig, då Anders Borg tyckte att han fick till en bra känga till mig när han lovade mig att vid valet 2010 skulle han ha ett överskott på 110 miljarder kronor. Det skulle minsann räcka till en massa goda saker att göra. Han pratade utifrån en prognos. Man måste kunna försöka sig, men det finns alltid en verklighet som kanske hinner i kapp en.

Om vi ska bygga möjligheternas land, Anders Borg, måste vi försöka se till att det är jobben som går först. Det är jobben som genererar intäkter till staten och genererar pengar som gör att vi kan fortsätta att bygga upp en välfärd. Jobben kommer alltid först.

Sedan må Anders Borg ställa hur många frågor han vill om Miljöpartiets politik till mig. Jag tänker inte ställa en fråga till Anders Borg om Kristdemokraternas politik. Det var ju socialministern som lanserade den nya fastighetsavgiften, det var inte Anders Borg. Den har inte ett dugg med tillväxt att göra och inte ett dugg med jobben att göra. Det var ren och skär skattesänkning, ingenting annat och gav inga andra effekter heller. På bostadsmarknaden får den effekter men inte när det gäller tillväxt och jobb.

Vad jag blir nyfiken på är vad ni planerar nu, finansministern, när det gäller skatterna. Vi har hört Centerpartiet lansera ett skattesänkarprogram på 28 miljarder. Folkpartiet pratar lite om värnskatt. Moderaterna vill ha jobbskatteavdrag och kd vill ge mer åt pensionärerna. Vad planerar ni?

Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (m):

Fru talman! Tack till Raimo Pärssinen som ger oss möjlighet att belysa frågan ur ett brett perspektiv. Det finns det alltid skäl att göra.

Jag delar naturligtvis Raimo Pärssinens uppfattning att utgångspunkten för skattepolitiken och utgiftspolitiken måste vara jobb och välfärd, det måste vara kärnan i det vi håller på med. Sedan kan vi ha olika uppfattningar om hur vi uppnår det, men det måste vara kärnan.

Låt oss ta frågorna kring trafikskadeområdet. Skulle trafikskadorna bli färre av att vi tog bort avgiften? Det tror jag inte. Jag tror att den relativt väl svarar mot de extra kostnader som trafikskadorna ger upphov till. Skulle det bli en avgörande försämring av trafikpolitiken om man tog bort den? Nej, det vill jag inte säga, men det skulle på marginalen göra det lite billigare att ha trafikförsäkring och ge en lite högre risk för att människor vill skaffa sig dyra men otroligt snabba racinghojar som ställer till en del olyckor inte minst bland unga grabbar.

Skatten kan fylla en funktion i detta. Men det är inte trafikförsäkringsavgiften som är det enda viktiga. Vi måste titta på infrastrukturinvesteringar. Vi måste naturligtvis hålla tummen i ögat på dem som utvecklar fordonen så att vi får en teknisk utveckling som gör att riskerna för skador minskar. Vi måste alltid tillämpa gott omdöme när vi är ute i trafiken.

Med ett samlat arbete ska vi kunna minska trafikskadorna.

När det gäller Folkpartiet, Kristdemokraterna och Centern har jag inga bekymmer att svara för dem. Nu diskuterar vi trafiksektorn, och de 16 plus 6 miljarder som Miljöpartiet ändå funderar över skulle åtminstone ge mig en del gråa hår om jag skulle företräda Socialdemokraterna i de här frågorna.

Överläggningen var härmed avslutad.

5 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades
Propositioner
2009/10:139 till utbildningsutskottet
2009/10:148 och 169 till näringsutskottet
2009/10:171 till justitieutskottet
2009/10:179 till näringsutskottet
2009/10:182 till justitieutskottet
2009/10:183 till kulturutskottet

EU-dokument
KOM(2010)93 till justitieutskottet
Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 17 maj*.

6 § Förnyad bordläggning

Föredrogs och bordlades åter
Socialutskottets betänkanden 2009/10:SoU7–SoU9
Utbildningsutskottets betänkande 2009/10:UbU14
Civilutskottets betänkanden 2009/10:CU18 och CU9
Finansutskottets utlåtande 2009/10:FiU29
Näringsutskottets betänkanden 2009/10:NU14 och NU15
Försvarsutskottets betänkanden 2009/10:FöU2, FöU4 och FöU5
Trafikutskottets betänkande 2009/10:TU16

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.49 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 18.00, då de för dagens bordläggning aviserade ärendena väntades föreligga.

Förhandlingarna återupptogs kl. 18.00.

7 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Anmälades och bordlades

Propositioner

- 2009/10:115 En ny radio- och tv-lag
- 2009/10:128 Genomförande av direktiv om förnybar energi
- 2009/10:149 En akademi i tiden – ökad frihet för universitet och högskolor
- 2009/10:152 Förstärkt straffrättsligt skydd mot människohandel
- 2009/10:154 Utökad finansiell samordning, m.m.
- 2009/10:155 Svenska miljömål – för ett effektivare miljöarbete
- 2009/10:157 Bidragsvillkor för fristående verksamheter
- 2009/10:158 Statligt stöd till riksdagspartiernas kvinnoorganisationer
- 2009/10:160 Modern personalförsörjning för ett användbart försvar – vissa frågor om Försvarsmaktens personal
- 2009/10:162 Ersättning vid expropriation
- 2009/10:163 Vissa metrologifrågor
- 2009/10:164 Hållbarhetskriterier för biodrivmedel och flytande biobränslen
- 2009/10:165 Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet
- 2009/10:170 En enklare plan- och bygglag
- 2009/10:172 Kärnkraften – förutsättningar för generationsskifte
- 2009/10:173 Kärnkraften – ökat skadeståndsansvar
- 2009/10:175 Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt
- 2009/10:176 Personlig assistans och andra insatser – åtgärder för ökad kvalitet och trygghet
- 2009/10:177 Genomförande av delar av Prövrådsbeslutet
- 2009/10:181 Utnämning av ordinarie domare

Skrivelser

- 2009/10:129 Att möta globala utmaningar – skrivelse om samstämmighet för utveckling
- 2009/10:159 Genomförandet av EU:s strategi för Östersjöregionen
- 2009/10:168 Utvärdering av insatserna för forskning och innovation inom energiområdet
- 2009/10:186 Urval till högskoleutbildning utan hänsyn till kön
- 2009/10:187 Redovisning av fiskeripolitiska insatser

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för prop. 2009/10:148 *Företagsutveckling – statliga insatser för finansiering och rådgivning* och prop. 2009/10:179 *Förtydligande av uppdraget för Vattenfall AB (publ)* skulle förlängas till *onsdagen den 14 april* samt att motionstiden för prop. 2009/10:183 *Avveckling av inkomstgarantier för konstnärer* skulle förlängas till *onsdagen den 7 april*.

Anmäldes och bordlades
Konstitutionsutskottets betänkande
2009/10:KU43 Prövning av fråga om tillämpligheten av 2 kap. 12 §
tredje stycket regeringsformen i visst fall (bet. 2009/10:AU5)

Finansutskottets betänkande
2009/10:FiU35 Nyemission i SAS AB (publ)

Arbetsmarknadsutskottets betänkande
2009/10:AU8 Diskriminering

EU-dokument
KOM(2010)102 Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning
om ändring av förordning (EG) nr 1905/2006 om upprättande av ett
finansieringsinstrument för utvecklingssamarbete

8 § Anmälan om interpellation

Anmäldes att följande interpellation framställdes

den 23 mars

2009/10:312 Dawit Isaak
av *Marianne Berg* (v)
till utrikesminister Carl Bildt (m)

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabb-
protokoll tisdagen den 6 april.

9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Anmäldes att följande frågor för skriftliga svar framställdes

den 23 mars

2009/10:667 Användningen av svenska biståndsmedel
av *Lennart Sacrédeus* (kd)
till statsrådet Gunilla Carlsson (m)

2009/10:668 Trafikskadenämnden
av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Mats Odell (kd)

2009/10:669 Rättshjälp för trafikskadade
av *Egon Frid* (v)
till justitieminister Beatrice Ask (m)

2009/10:670 Utbyggnaden av E45
av *Jörgen Hellman* (s)
till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2009/10:671 Miljöprövningen av delsträcka på nya E45

av *Peter Jonsson* (s)

till miljöminister Andreas Carlgren (c)

2009/10:672 Uttalande av justitieministern om misstänkta för vissa brott

av *Thomas Bodström* (s)

till justitieminister Beatrice Ask (m)

Prot. 2009/10:93

23 mars

Frågorna redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 6 april.

10 § Kammaren åtskildes kl. 18.01.

Förhandlingarna leddes av andre vice talmannen.

Vid protokollet

MADELEINE GABRIELSON HOLST

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Justering av protokoll	1
2 § Svar på interpellation 2009/10:220 om korrekta uppgifter om arbetslösheten	1
Anf. 1 Finansminister ANDERS BORG (m)	1
Anf. 2 MONICA GREEN (s)	2
Anf. 3 RAIMO PÄRSSINEN (s)	2
Anf. 4 Finansminister ANDERS BORG (m)	3
Anf. 5 MONICA GREEN (s)	4
Anf. 6 RAIMO PÄRSSINEN (s)	5
Anf. 7 Finansminister ANDERS BORG (m)	6
Anf. 8 MONICA GREEN (s)	7
Anf. 9 Finansminister ANDERS BORG (m)	7
3 § Svar på interpellation 2009/10:250 om beskattning av föreningar	8
Anf. 10 Finansminister ANDERS BORG (m)	8
Anf. 11 MARIE ENGSTRÖM (v)	9
Anf. 12 LARS WEGENDAL (s)	10
Anf. 13 JÖRGEN JOHANSSON (c)	10
Anf. 14 ÅKE SANDSTRÖM (c)	11
Anf. 15 TORBJÖRN BJÖRLUND (v)	12
Anf. 16 SVEN BERGSTRÖM (c)	13
Anf. 17 HANS OLSSON (s)	14
Anf. 18 GUNNAR ANDRÉN (fp)	15
Anf. 19 Finansminister ANDERS BORG (m)	16
Anf. 20 MARIE ENGSTRÖM (v)	17
Anf. 21 LARS WEGENDAL (s)	18
Anf. 22 TORBJÖRN BJÖRLUND (v)	19
Anf. 23 SVEN BERGSTRÖM (c)	19
Anf. 24 GUNNAR ANDRÉN (fp)	20
Anf. 25 Finansminister ANDERS BORG (m)	21
Anf. 26 MARIE ENGSTRÖM (v)	21
Anf. 27 Finansminister ANDERS BORG (m)	22
4 § Svar på interpellation 2009/10:279 om skatt på trafikförsäkringspremie	23
Anf. 28 Finansminister ANDERS BORG (m)	23
Anf. 29 RAIMO PÄRSSINEN (s)	23
Anf. 30 Finansminister ANDERS BORG (m)	24
Anf. 31 RAIMO PÄRSSINEN (s)	26
Anf. 32 Finansminister ANDERS BORG (m)	27
Anf. 33 RAIMO PÄRSSINEN (s)	28
Anf. 34 Finansminister ANDERS BORG (m)	28
5 § Hänvisning av ärenden till utskott	29
6 § Förnyad bordläggning	29
Ajournering	29
Återupptagna förhandlingar	30

7 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid	30	Prot. 2009/10:93
8 § Anmälan om interpellation	31	23 mars
9 § Anmälan om frågor för skriftliga svar.....	31	<hr/>
10 § Kammaren åtskildes kl. 18.01.....	32	

